

Intervjui | 30/12/2022

Dunja Gusić: Vlajternativa je srušila predrasude o Benkovcu

📍 Piše: Maša Samardžija

Vlajternativa je Benkovcu donijela novi identitet, novi duh, mladost, razbila je i srušila stereotipe o Benkovcu i njegovim ljudima, benkovačkoj mladosti je donijela odrastanje u gradu u kojem se mogla osjetiti alternativna scena s bendovima i ponudom koja nije zaostajala za drugim većim gradovima i njihovom scenom

📷 Dunja Gusić

Za vrijeme trajanja festivala **Vlajternativa**, Benkovac postane središte alternativne muzike u cijeloj državi i svake godine pokazuje drugo lice ovog grada, inače poznatog najviše po svom **sajmu**. **Dunja Gusić** jedna je od pokretačica ovog festivala. Ova neumorna aktivistica i predsjednica udruge Vlajter-ego uspjela je u svoj grad donijeti dašak urbane scene, a osim festivala organizirala je i brojne druge kulturne događaje u Benkovcu. Dunja je i profesorica hrvatskog jezika i suradnica Centra za socijalnu skrb, gdje radi sa ženama koje se nalaze u nepovoljnoj obiteljskoj i društvenoj situaciji. Iako je teško nabrojiti sva polja Dunjine borbe, njen angažman svakodnevno pomiče granice patrijarhalne sredine u kojoj živi.

Kakvo je bilo tvoje odrastanje u Benkovcu? Koje su dobre stvari odrastanja u malom gradu i postoji li nešto sto ti je nedostajalo?

Odrastanje u malom gradu zvuči idilično i to ono najčešće i jest jer je bezbrižno i sigurno. No, moje djetinjstvo je narušeno ratom i svime što rat donosi. Nažalost, tako započinje priča o odrastanju čitave moje generacije. Trebalo se vratiti i početi sve iznova u sredini koja tada nije djelovala nimalo perspektivno, iako smo svi vjerovali da nas čeka vesela budućnost. Benkovac je vadio za sretnom pričom, mi djeca smo ju zaslužili. No, stvarnost je bila nešto drukčija, barem kada gledam iz današnje perspektive. Ubrzo smo ostali bez tvornica (Diokom, Radnik i sl.) i bez važnih sadržaja za djecu kao što je kino i kazalište. Naravno da se to odrazilo na našu svakodnevicu jer nismo imali nikakve sadržaje kao naši vršnjaci u Zadru i dane smo provodili na ulici kreirajući sami sebi zabavu i nadajući se da će doći to nešto što čekamo otkad smo se vratili. Naglasila bih i to da je vizura našega grada svima drugima djelovala deprimirajuće, ali nama ne. Na neki način smo njome oblikovani i ona je postala dio nas na pomalo tužan i sjetan način. Kada bi netko otišao u srednju školu u Zadar ili Biograd, uvijek se imao dojam sažaljenja pa čak i odbojnosti prema nama „vlajima“ i bijedi koja će zaprljati njihovu, skoro pa aristokratsku krv. Danas mi je to smiješno jer sam odrasla, ali tad je to bila svakodnevnica.

Krik mladosti za promjenom

Otkud ideja za pokretanjem festivala Vlajternativa? Jeste li očekivali da će festival opstati toliko godina i da će na njega dolaziti mladi iz cijele države?

Vlajternativa je bila krik mladosti za promjenom u gradu u kojem se za nas malo drukčije mlade ljude nije ništa događalo. Svjesni činjenice da više nemamo koga čekati, nego da moramo uzeti stvar u svoje ruke. Bio je to dobar trenutak i dobri ljudi koji su svojom energijom, mladošću i ljubavlju prema gradu donijeli novi duh i jednostavno nas izvukli iz dosade, apatije, besperspektivnosti, monotonije i naglog procvata mita o Benkovcu kao isključivo ruralnoj sredini koji se nametnuo od strane institucija zaduženih za promociju Benkovca u turizmu. Ne bježim od činjenice da je Benkovac „srce“ Ravnih kotara i Bukovice, ali je i grad. Mislim da nitko nije očekivao da će Vlajternativa ovoliko dugo trajati. Ne očekuješ ništa, a dogodi se to da već 12 godina festival raste i nitko ne zna gdje će nas dovesti i što nas još čeka. Ne mogu vam opisati osjećaj kad tu jednu ljetnu večer u Benkovac dođe više od tisuću i pol ljudi da bi poslušali punk ili metal bend za kojega možda nisu ni čuli, ali im je važno da se Vlajternativa održala. Shvatili smo da je Benkovac postao mjesto susreta ljudi koji podržavaju scenu i s njom žive i održavaju je.

vlajternativa_benkovac
1,171 followers

[View profile](#)

[View more on Instagram](#)

199 likes

vlajternativa_benkovac

U eri hiperglobalizma i mi smo došli na svoje. Vlajternativa, National Geographic, bukara.. Ovakav redosljed riječi se može činiti nasumičnim, ali to ipak nije slučaj. Pročitajte o čemu se točno radi na poveznici u opisu profila.
Photo credits: [@stipesurac](#)

Add a comment...

Što je Vlajternativa donijela Benkovcu?

Kad me pitate što je Vlajternativa donijela Benkovcu, ja bih ukratko rekla – A što nije? Ali od nekih najvažnijih činjenica, donijela mu je novi identitet, novo poimanje, novi duh, mladost, razbila je i srušila sve stereotipe o Benkovcu i njegovim ljudima, benkovačkoj mladosti je donijela odrastanje u gradu u kojem se mogla osjetiti alternativna scena s bendovima i ponudom koja nije zaostajala za drugim većim gradovima i njihovom scenom. Donijela je osjećaj napretka, postala je nekakav dokaz da mladi ljudi mogu iz ničega napraviti puno za svoj grad i sebi dati razlog da u njemu ostanu. Benkovac se pozicionirao i dobio svoje mjesto na karti nezavisne kulture u Hrvatskoj.

Foto: Adrijana Vidić

Predsjednica ste i udruge Vlajter Ego. Koje su još aktivnosti vaše udruge?

Najvažnija aktivnost udruge je svakako festival, ali dok smo imali prostoriju u bivšem Domu kulture, aktivnosti je bilo puno više i nije bilo mjeseca u kojem ne bi bilo nekakvo događanje. Tako smo imali koncerte, izložbe slika, plakata, promocije knjiga, stripova, oslikavali smo i zidove unutar prostorije i izvan nje. Možete zamisliti kako je to usred zime raditi svirku i izložbu i privući ljude da vam dođu. Svaki put bi bili iznenađeni kada bi nam došli ljudi iz različitih gradova, tu smo sklopili prijateljstva i poznanstva koja traju i danas. Pretpostavljamo da su dolazili s predrasudama u smislu – što nas čeka u tom Benkovcu. No, sve bi se to promijenilo nakon prvih pet minuta dolaska u prostoriju i opuštenosti i spontanosti kojom bi ih dočekali. Stalo nam je do svake osobe koja dođe na naš događaj. I najradije bismo ih sve upoznali i popili s njima pivo i popričali. Navela bih još i suradnje s drugim udrugama iz cijele Hrvatske, tribine, radionice, pjesničke večeri, performanse, humanitarne akcije, a snimljen je i dokumentarac o radu udruge koji je dobio i priznanje na DORF festivalu, a obišao je i cijelu Hrvatsku.

Aktivizam kao dužnost i nužnost

Kako je okolina reagirala na tvoj društveni angažman? Jesi li, kao mlada žena, nailazila na predrasude?

Moj angažman u udruzi je meni bio sam po sebi tako logičan i jasan izbor, to sam osjećala kao dužnost i nužnost za sebe i svoj grad. Okolina koja je teško prihvatila i razumjela Vljaternativu, isto je tako reagirala i na moj angažman. Dugo vremena to nisam ni naglašavala u razgovoru s ljudima, kao da sam to krila jer to nije nešto što se cijeni i što se smatra uspješnim, pogotovo zbog toga što sam žena. Samim time predrasude se još lakše lijepe na vas. Zato je bilo lakše šutjeti nego objašnjavati bilo kome što je to aktivizam, volontiranje, nezavisna scena, odlasci na svirke svaki vikend negdje drugdje kako bi vama došli ti ljudi. Puno je to odricanja od uobičajene i očekivane svakodnevice jedne žene, mlade žene tad, ali i danas. Činjenica da sam i predsjednica udruge sa sobom je nosila odgovornost i teret nošenja s pozitivnim, ali i negativnim situacijama koje bi se događale u našem djelovanju. Da budem iskrena, bilo je trenutaka u kojima sam htjela odustati i živjeti život u kojem ću se posvetiti više sebi. Ali, svaki put u tim teškim trenucima bih našla više pozitivnih razloga za ostati. Kao jedinoj ženi među dvadesetak muškaraca, trebalo se izboriti za svoj glas i svoj stav koji nije uvijek nailazio na odobravanja, kako članova udruge, tako ni lokalne uprave i okoline općenito.

Foto: Adrijana Vidić

Foto: Adrijana Vidić

Smatraš li da je grad u kojem živiš i dalje patrijarhalna sredina?

Benkovac je iznimno patrijarhalna sredina. Kad kažem iznimno, ne pretjerujem. Od odgoja djevojaka i dječaka pa sve do imenovanja vodećih pozicija u gradu i selima oko grada. Ovdje se patrijarhat čuva, pazi i tetoši kao

najveća vrijednost i to poprilično uspješno u svim fazama našeg odrastanja. Jedan od primjera je i činjenica da nemamo ni jednu ulicu nazvanu po ženi, a ako žene i vode neke udruge, to su uglavnom udruge koje rade s malom djecom ili s djecom s poteškoćama u razvoju. Djevojčice se odgaja tako da ih se uči da se odriču svoje zemlje ili kuće u korist brata. Plodne zemlje je ovdje puno i od nje se da živjeti ako je to nešto što volite, ali to jednostavno nije nešto što mi žene ovdje usvajamo nego to prepuštamo muškarcima i dajemo im svoj dio samo zato jer smo žene. Također, crkva, kulturno-umjetnička društva igraju značajnu ulogu u prihvaćanju i nametanju rodnih uloga, jer je to jedino što se u gradu nudi. Uz nogomet. Sve vam je jasno.

Mladi pod utjecajem tradicionalne sredine

Profesorica si hrvatskog jezika u srednjoj školi. Imaš li osjećaj da su mlađe generacije liberalnije i tolerantnije?

Moj rad u srednjoj školi je zapravo područje u kojem se trudim puno toga postići u smislu mijenjanja njihovih mladih, neiskvarenih i pametnih glava. Svjesna sam da ih moram naučiti vrste rečenica, ali primijetila sam da postoji velika potreba za odgojnom komponentom i tu se trudim kroz kurikulum govoriti o tome što i koliko oni mogu promijeniti kao mladi ljudi koji će se jednom vratiti u svoj grad. Trenutno sam razrednica trećem razredu gimnazije i vječno kasnim s nastavnim sadržajem jer konstantno o nečem razgovaramo, raspravljamo, a *Smrt Smail-age Čengića* nam stoji za vratom. Ako me pitate jesu li današnje generacije tolerantnije, moram naglasiti da govorim isključivo iz perspektive provincije jer njih imam ispred sebe i tu mi dojam nije toliko optimističan. Dosta su pod utjecajem tradicionalne sredine u poimanju i prihvaćanju novoga, drugačijega. Kada idemo na izlete ili ekskurzije, promatram kako reagiraju na nepoznato i to me često razočara. Neobično im je da je netko npr., ateist, da je gay, trans, da žena ne zna kuhati ili tako slične stvari koje bi se trebale razumjeti same po sebi. Glazba koju slušaju u autobusu je također zanimljiva, od nabrijanih domoljubnih preko turbo folka do nekih nedefiniranih žanrova i stihova kao što su „Igraj Mare prašina se diže“ ili „Za jarana mog drugara da li bi se ti udala“, „Kupit ću ti tovara da te nosi do oltara“ koji djeluju kao da ih pjevaju njihovi pradjedovi. Na Vlajternativu ne dolaze i ne zanima ih ni volontiranje na festivalu i stjecanje iskustva u organizaciji, druženje s bendovima i sl. Na to gledaju kao na događaj na koji dolaze neki čudni ljudi, skoro pa ljudi kojih se treba bojati. Ako ih dođe troje, četvero, to smatramo najvećim uspjehom jer onda iduću godinu dovedu još dvoje ili troje svojih „hrabrih“ prijatelja. Ponekad me znaju pitati zašto ja to radim i koliko od tog zarađujem. Kad im kažem da ne zarađujem, tek tu ostanu zbunjeni. No, mislim da je generalno problem na sceni privući mlade ljude s jednakim entuzijazmom kao što je bio naš. No, ne želim biti pesimistična. Vjerujem u mlade i želim da oni naprave ovaj svijet bojim mjestom za život. Ako ne svijet, onda barem Benkovac.

Pomažeš ženama koje se nalaze u nepovoljnoj obiteljskoj i društvenoj situaciji pri Centru za socijalnu skrb. Kakvo ti je bilo to iskustvo? S kojim problemima se te žene najčešće susreću?

Posao za Centar za socijalnu skrb se dogodio spontano. Nazvali su me jer im je nedostajalo kadra za posao voditeljice nadzora kod obitelji u kojima postoje određeni problemi. Kad su mi izložili probleme tih nekoliko obitelji, prihvatila sam slučajeve u kojima je bio ugrožen položaj žene u obitelji. To su žene koje žive u teškoj financijskoj situaciji, uglavnom imaju više djece, nemaju posao i trpe neku vrstu nasilja od strane supruga, partnera, člana obitelji. Ono što ja mogu je pokušati osvijestiti da trpe npr. verbalno ili psihičko nasilje i da to nije dužnost majke i supruge, kako one uglavnom smatraju. Ženama koje nemaju završeno visoko obrazovanje i koje su srednjih godina je jako teško naći posao svugdje, a pogotovo u maloj sredini. Također, neke od njih ne brinu o vlastitom zdravlju, ne idu na ginekološke ili mamografske preglede, ali najgore od svega je uzeti slučajeve u kojima ima nasilja. Alkoholizam je također jedan od velikih problema u ovome kraju, u kojem se muškarce od najranije dobi uči da je to nešto poželjno i da je to odlika pravoga muškarca, a da ne govorim o muškarcima s dijagnozom PTSP-a koje je država osudila na to da dane provode u lokalnoj krčmi ispijajući alkohol, a nije im osigurala pomoć i rad i liječenje u sredinama koje su dosta pogođene ratom i onda tu ispaštaju obitelj i društvo općenito. U Benkovcu se osjeti trauma rata gdje god da se zagrebe iako je prošlo skoro 30 godina od završetka rata. Sa svim ženama s kojima sam radila ostala sam u kontaktu i danas i pomognem im koliko mogu.

Grad Benkovac, foto: Duško Jaramaz/PIXSELL

Zbog čega si odlučila ostati u Benkovcu i svojim aktivizmom doprinijeti da ta sredina bude bolja? Što te najviše motiviralo?

Bit ću patetična ako kažem da sam ostala zbog Vljajternative, ali to je istina. Ljubav prema Benkovcu isto djeluje naivno, ali roditelji su mi od djetinjstva usadili baš izraženu privrženost za moj grad i čitav ovaj kraj. Tu sam odrasla i to me je oblikovalo, možda i osnažilo. Kažu da su ljudi ovdje čvrsti kao kamen, ne znam je li to dobro, ali mi je pomoglo da izdržim sve kroz što sam prošla baveći se organizacijom festivala, a možete pretpostaviti koliko je izazovno bilo donijeti takvo nešto u ovakvu sredinu. Prošle godine su me dragi ljudi predložili i za nagradu **Fierce women** koju dodjeljuje Vox Feminae portal i na neki način to mi je bila potvrda da je ono što

radim vrijedno i da ne odustajem. Lijepo je bilo naći se u društvu žena koje se na razne načine bore kako bi nam svima bilo bolje, lakše, pravednije i jednakije.

Tekst je objavljen u sklopu projekta poticanja novinarske izvrsnosti Agencije za elektroničke medije